

Pamięci Doktora Leszka Jana Jesiotra (1945 - 1980) Rys biograficzny i działalność naukowa

Dnia 10 lipca 1980 roku odszedł od nas śmiercią tragiczną Dr inż. Leszek Jan Jesiotr, adiunkt Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach, kierownik Pracowni Entomologii w zakresie ochrony roślin ozdobnych, były przewodniczący Oddziału Skierniewickiego Polskiego Towarzystwa Entomologicznego.

Doktor Leszek Jan Jesiotr (Fot. Joanna Nowak, Skierniewice 1979)

Leszek Jesiotr urodził się 21 stycznia 1945 roku w Warszawie. W latach 1958-1963 uczęszczał do Państwowego Technikum Ogrodniczego w Bratnem—Gołotyźnie koło Ciechanowa. W roku 1968 ukończył Wydział Ogrodniczy Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, uzyskując stopień inżyniera magistra ogrodnictwa.

Praktykę zawodową odbył w Sadowniczym Zakładzie Doświadczalnym w Sinołęce, a następnie w Zakładzie Produkcji Roślin miasta stołecznego Warszawy, gdzie po raz pierwszy zapoznał się z problematyką ochrony roślin ozdobnych. Od roku 1969 związał się na stałe z Instytutem Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach i tu w Zakładzie Ochrony Roślin podjął badania nad ochroną roślin ozdobnych przed szkodliwymi owadami i roztoczymi.

Od 1 września 1970 r. do 31 grudnia 1971 r. przebywał na praktyce ogrodniczej w Stanach Zjednoczonych (USA). Pracując w firmach W. W. Thomson Co. i Spaulding Gardens Inc. zapoznał się z nowoczesnymi metodami hodowli i pro-

dukcji szklarniowej roślin ozdobnych. Później prowadził prace badawcze z zakresu akarologii w Irrigated Agriculture Research and Extension Center w Prosser, stacji doświadczalnej należącej do Uniwersytetu Stanowego w Washington. Celem badań, wykonywanych tam pod kierunkiem dra W. W. Cone'a, było wyizolowanie i identyfikacja związków chemicznych o charakterze atraktantów piciowych dla samców przedziorka chmielowca.

Podczas pobytu w USA zwiedził odpowiednie pracownie naukowe w uniwersytetach stanów Connecticut, Massachusetts, Michigan, Kentucky i Washington. Ponadto zapoznał się z działalnością ogrodnich zakładów produkcyjnych oraz wielu placówek naukowych prowadzących badania nad ochroną roślin ozdobnych w Anglii, Bułgarii, Finlandii, Francji, Norwegii i Szwecji.

Działalność naukowa Leszka Jesiotra dotyczyła głównie wpływu czynników środowiska na populację przedziorka chmielowca oraz opracowania i udoskonalenia metod ochrony przed tym szkodnikiem roślin ozdobnych w uprawie szklarniowej.

Szczególnie nowatorskim podejściem odznaczały się prace nad współzależnością między przedziorkiem chmielowcem a rośliną żywicielską*. Pozwoliły one na wyjaśnienie wpływu nawożenia mineralnego roślin żywicielskich na potencjał rozrodczy oraz na poznanie dynamiki zasiedlania nowych żywicieli przez przedziorka. W pracach tych Leszek Jesiotr wykazał, że zmiana jakości pokarmu, spowodowana bądź to nawożeniem rośliny żywicielskiej, bądź też przeniesieniem roztozca na innego żywiciela, powoduje głębokie zaburzenia w jego potencjale rozrodczym, zmienia odsetek naturalnej śmiertelności różnych stadiów rozwojowych i przeciętną długowieczność osobników dorosłych. Zaburzenia takie zwykle trwają przez kilka (6-8) pokoleń tego przedziorka, po czym ustala się nowy stan równowagi w układzie populacji, najczęściej odmienny od wyjściowego. Leszek Jesiotr uważał, że zmiana jakości pokarmu powoduje ciśnienie selekcyjne na populację, w wyniku którego następuje zmiana jej struktury genetycznej.

Wyniki omawianych badań stanowią ogromną wartość poznawczą, niewątpliwie będą miały wpływ na hodowlę roślin odpornych na uszkodzenia powodowane przez owady i roztozce. Badania w tej dziedzinie były podstawą do uzyskania stopnia doktora nauk ogrodnich w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie w roku 1974 oraz miały stać się w najbliższych miesiącach przedmiotem rozprawy habilitacyjnej.

Równolegle Leszek Jesiotr prowadził badania nad wpływem przedziorka chmielowca na rośliny żywicielskie, a zwłaszcza nad jego szkodliwością w stosunku do najważniejszych gatunków szklarniowych roślin ozdobnych. Wyniki badań umożliwiły określenie progów szkodliwości i zagrożenia oraz stanowiły punkt wyjścia dla rozpoczętych prac nad integrowanym zwalczaniem przedziorka chmielowca w szklarniach.

Duże znaczenie dla praktyki ogrodniczej miały próby doświadczalne zwalczania środkami chemicznymi najważniejszych szkodników roślin ozdobnych, zwłaszcza przedziorków i mączlika szklarniowego. Były to pierwsze systematyczne badania w tym zakresie, jakie podjęto w Polsce. Uwzględniały one nie tylko najnowocześniejsze preparaty chemiczne znajdujące się na rynkach światowych, ale także racjonalnie i ekonomicznie uzasadnione metody ich stosowania w kwaciarstwie.

* Pełny spis prac naukowych i informacje bibliograficzne podano w uzupełnieniu niniejszego wspomnienia.

Nie mniejsze zasługi oddał Leszek Jesiotr na polu organizacji prac badawczych. Dzięki Jego wysiłkom powstała przy Instytucie Sadownictwa i Kwaciarstwa pierwsza w Polsce jednostka organizacyjna, zajmująca się wyłącznie ochroną roślin ozdobnych przed szkodnikami i chorobami. W roku 1978 została przekształcona na dwie pracownie specjalistyczne, obejmujące osobno problematykę fitopatologiczną i entomologiczną. Prowadziła ona nie tylko własną ożywioną działalność naukowo-badawczą, ale także dzięki energii i zaangażowaniu Leszka Jesiotra stała się ośrodkiem skupiającym i ukierunkowującym badania nad ochroną roślin ozdobnych prowadzone przez nielicznych pracowników naukowych w akademiach rolniczych i niektórych wielkotowarowych gospodarstwach ogrodniczych.

Wyrazem uznania dla Jego działalności naukowej były liczne zaproszenia na krajowe i międzynarodowe konferencje naukowe, w tym na V Międzynarodowy Kongres Akarologiczny w USA. Obok pracy badawczej, Leszek Jesiotr wiele czasu przeznaczal na upowszechnianie wiedzy z zakresu ochrony roślin ozdobnych poprzez wygłaszanie wykładów na kursach szkoleniowych i referatów na konferencjach, udzielanie porad i konsultacji, a także współpracę z kombinatami ogrodniczymi i ogrodnikami indywidualnymi, udział w audycjach telewizyjnych. Był autorem ponad 40 artykułów popularnych i popularnonaukowych, współautorem 4 publikacji o charakterze podręcznikowym, w tym pierwszego oficjalnego programu ochrony roślin ozdobnych, który został przekazany w roku 1979 do praktyki w postaci broszurki pt. „Zalecenia Ochrony Roślin Ozdobnych”.

Pomimo tak intensywnej pracy naukowej i zawodowej, Leszek Jesiotr znajdował jeszcze czas na prowadzenie ożywionej i twórczej działalności w organizacjach politycznych, społecznych i zawodowych. Na szczególną uwagę zasługuje Jego aktywny udział w pracach Skierniewickiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Entomologicznego, którego był przewodniczącym w latach 1978-1980.

Dr inż. Leszek Jan Jesiotr był postacią niezmiernie popularną, szanowaną i lubianą wśród pracowników Instytutu oraz wśród entomologów zrzeszonych w Polskim Towarzystwie Entomologicznym. Przedwczesna i przypadkowa śmierć w nurtach mazurskiej rzeki uniemożliwiła zrealizowanie wszystkich Jego ambitnych planów. Ale nawet to czego już dokonał stanowi poważny wkład do polskiej i światowej wiedzy, jak również niewątpliwie przyczyni się do rozwoju naszej produkcji ogrodniczej. Jego pamięć pozostanie na zawsze wśród tych, którzy Go znali, szanowali i kochali.

SPIS PUBLIKACJI NAUKOWYCH

- Jesiotr L. J., Suski Z. W. 1970. A case of deuterotoky in the twospotted spider mite *Tetranychus urticae* Koch (Acarina: Tetranychidae). Bull. Acad. pol. Sci. Cl. V, 18, 1: 33-35.
- Jesiotr L. J. 1971. Efektywność insektycydów w zwalczaniu misecznika cytrusowca (*Coccus hesperidum* L.) na paproci (*Nephrolepis exaltata bostoniensis* hort.). Biul. IHAR, 3-4: 87-91.
- Dzięcioł R., Jesiotr L. J. 1971. Nowe pestycydy do ochrony róż szklarniowych przed mączniakiem prawdziwym (*Sphaerotheca pannosa* Wallr.) i przędziorkiem chmielowcem (*Tetranychus urticae* Koch). Biul. IHAR, 3-4: 65-68.
- Łęski R., Jesiotr L. J. 1973. The evaluation of the chemosterylant Metepa in the control of the twospotted spider mite (*Tetranychus urticae* Koch, Acarina: Tetranychidae). Ekol. pol., 19: 271-289.

- Jesiotr L. J., Suski Z. W. 1974. The influence of the host plant nutritional condition on the population of the twospotted spider mite (*Tetranychus urticae* Koch, *Acarina: Tetranychidae*). Proc. XIX int. horticult. Congr.
- Jesiotr L. J. 1975. Efektywność insektycydów w zwalczaniu mszycy szklarniowej plamistej (*Neomyzus circuflexus* Buckt.) na kalceolarii i popielniku. Pr. Inst. Sad., Ser. B, 1: 147 - 154.
- Jesiotr L. J. 1975. Nowe akarycydy do ochrony goździków szklarniowych, róż i gerbery przed przędziorkiem chmielowcem (*Tetranychus urticae* Koch). Pr. Inst. Sad., Ser. B, 1: 155 - 165.
- Jesiotr L. J., Suski Z. W. 1975. Niektóre zjawiska związane z zasiedlaniem nowego gospodarza przez przędziorka chmielowca (*Tetranychus urticae* Koch). Zesz. probl. Post. Nauk. roln., 171: 105 - 114.
- Suski Z. W., Jesiotr L. J., Bądowska T. 1975. Metodyczne aspekty opracowywania tabel życiowych dla przędziorka chmielowca (*Tetranychus urticae* Koch). Zesz. probl. Post. Nauk. roln., 171: 81 - 89.
- Jesiotr L. J. 1976. The injurious effects of the twospotted spider mite (*Tetranychus urticae* Koch) on greenhouse carnations. Ekol. pol., 24: 413 - 419.
- Jesiotr L. J., Suski Z. W. 1976. The influence of the host plants on the reproduction potential of the twospotted spider mite, *Tetranychus urticae* Koch (*Acarina: Tetranychidae*). Ekol. pol., 24: 407 - 411.
- Rejman S., Jesiotr L. J. 1977. Sample size and number of replications in study of the twospotted spider mite population (*Tetranychus urticae* Koch) by using life table method. Ekol. pol., 25: 145 - 151.
- Jesiotr L. J. 1978. Skuteczność środków chemicznych w zwalczaniu mączlika szklarniowego (*Trialeurodes vaporarorum* Westw.). Pr. Inst. Sad. i Kwiac., Ser. B, 3: 131 - 141.
- Jesiotr L. J. 1978. The further study on the injurious effects of the twospotted spider mite (*Tetranychus urticae* Koch) on greenhouse carnations. Ekol. pol., 26: 305 - 310.
- Jesiotr L. J. 1978. The injurious effects of the twospotted spider mite (*Tetranychus urticae* Koch) on greenhouse roses. Ekol. pol., 26: 311 - 318.
- Jesiotr L. J. 1978. The influence of the host plants on the reproduction potential of the twospotted spider mite, *Tetranychus urticae* Koch (*Acarina: Tetranychidae*). II. Responses of the field population feeding on roses and beans. Ekol. pol., 27: 351 - 255.
- Jesiotr L. J. 1980. The influence of the host plants on the reproduction potential of the twospotted spider mite, *Tetranychus urticae* Koch (*Acarina: Tetranychidae*). III. Responses of different populations feeding on beans, roses and carnations. Ekol. pol., 28: 423 - 432.
- Jesiotr L. J. 1980. The influence of the host plants on the reproduction potential of the twospotted spider mite, *Tetranychus urticae* Koch (*Acarina: Tetranychidae*). IV. Changes within different populations effected by new species of host plants. Ekol. pol., 28: 633 - 647.
- Jesiotr L. J. 1980. Integrowane zwalczanie przędziorka chmielowca (*Tetranychus urticae* Koch) na różach. Co nowego w kwiaciarstwie. Biul. inf. Inst. Sad. i Kwiac., 1980: 113 - 116.
- Jesiotr L. J. (w druku). Methodology of research on the reproduction potential of the twospotted spider mite (*Tetranychus urticae* Koch, *Acarina: Tetranychidae*). Zesz. probl. Post. Nauk. roln., 252.